

Andrej Blatnik

Površje

Avto pustijo ob robu ceste in moški zaskrbljeno opazuje, ali ga je dovolj odmaknil z vozišča. Spreletava ga podobje groze: kak malobrižni mimovozeči bi lahko podrsnil obenj! Gleda ključ v svoji roki, premišlja, da bi se vrnil za volan, popravil postorjeno, a ne more se odločiti: če bi se polotil, bi se ženske ustnice stisnile v ozko, rahlo drgetajočo, posmehljivo črto. Ničesar ne zna narediti prav, bi mu govorila ta znana spaka, ničesar prvikrat, brez popravka.

Ženska pomaga otroku, da se skobaca iz sedežka, nato vzame košarico, pregrnjeno s prtičkom, v kateri je redoljubno, natančno, premišljeno zložila malico, kakršna po vseh pravilih pripada nedeljskemu družinskemu izletu. Moški se pretvarja, da zamaknjeno vdihuje sveži, od vonja zrele trave polni zrak, a v resnici skrivaj premerja lego avtomobila, dokler mu ženska z neprikrito nejevoljo ne reče, da je mali že stekel naprej in da bo treba za njim.

Trava je visoka, čvrsta, kar temnozeleno, in ko se moški odpravi skoznjo, si mora priznati, da ne diši tako sveže, kot si je sprva domišljal, da pravzaprav od nje puhti težak, skoraj dušič vonj. Ko mali teče po travi, ga moški vidi le od pasu navzgor. Stopa hitreje, nato spregleda, da malega tako ne bo dohitel. Zavpije za njim, naj se ustavi, a mali se le zasmee in pomaha. Moški se obotavlja, ozre se proti avtomobilu in tam vidi svojo ženo, ki mu pomiguje, naj pohiti; tako steče.

Mali se znenada odsekano, krčevito zaustavi. Moški se mu približa, le nekaj korakov stran je še, ko vidi, da otrok stoji na samem robu rečnega

prekopa, ki se vleče prek travnika in ki je bil vse doslej zakrit pred pogledom, skrit v travi. Mali niha na robu, obrne glavo, z velikimi, prestrašenimi očmi pogleda očeta. Nato ga lastna teža povleče prek roba, navzdol.

Moški izproži telo, tistih nekaj korakov premaga v enem skoku, že je na robu, vrže se v prazno, skoči za otrokom. Šele ko se mu telesa oprime kalna, blatna voda, ki zaudarja po prhnobi, se spomni: ne zna plavati. A zdaj, zdaj to ni važno. Ker je težji, se potopi hitreje, globlje od otroka, pod vodo ga zatipa, zgrabi ga okrog pasu in začne brcati, kolikor le more. Nekako tako gre plavanje, se mu zdi. Tako poskuša, izbire nima.

Čevlji mu zdrsnejo z nog in se pogreznejo v temo, ki zeva pod njima. Moškemu se zdi, da vse traja dolgo, predolgo, da se sploh ne premikata, da nikoli ne bosta prišla do površja. In hkrati v čudno stisnjem času, ki mu je zastal v glavi, premišlja, da prav dolgo pa le ne moreta biti pod vodo, če mu zrak, ki ga je zajel, tik preden je predril gladino, še prav nič ne pojenjuje, in so ga pljuča, tako kaže, še kar polna.

Končno pribra na površje in ven povleče še sina. Ta izpljune curek kalne vode in zajoče. Moškega prelije želja, da bi ga še bolj objel, še bolj stisnil k sebi, da bi ga kar tako držal in se ne zmenil za nič, prav nič na svetu; tedaj začuti, kako ga spet vleče navzdol, in spet začne brcati.

Žena z nabrežja izteza roke in moški začuden opazi, da tokrat z njenega obraza prvič v vseh teh letih lahko razbere zmedenost, negotovost, priznanje, da jo je svet presenetil, ji dokazal, da včasih ne ve, kako bi stvari uredila po svoji meri. Poda ji otroka: znenada je mali peresno lahek, breztežen, kot bi bil pravkar rojen, in enako kot takrat, ko ga je prijel prvič, še vlažnega od porodne vode, je ves mehak in voljan, pripravljen, da pripada ves in scela. Ženska ga postavi ob sebe in mali se ji takoj privije k stegnu in skrbneče gleda očeta, ki skuša med kamni, zloženimi v ustje kanala, najti kak oprimek, da bi se lahko povlekel na breg.

Končno se mu posreči: potegne se gor, z obrazom čisto ob zemlji, da vidi drobne pore, izkopanine mravelj, črvov, vsakovrstnih drobnih živalic, da se mu v nosnice zaje prsten prah. Nato se dvigne in hoče nekako pogladiti, obrisati pomečkana, premočena, nesnažna oblačila. Nato se zave: ta gib je smešen. Zadrži ga in roki mu čudno, neobvladano zaplavata po zraku. Gleda njun polet in si misli: smešno. Smešno.

"Kako si?" vpraša otroka. Ta ga resnobno gleda. "Dobro," reče. "Dobro.

Bal sem se, da bom šel naprej. Tja dol. Tja noter." Stisne se k njemu. Moški vohta blato in mulj v njegovih laseh in pomigne ženski, ki mu poda prtiček, s katerim je prekrila košarico. Počasi in nežno mu briše lase, sin pa ga nepremično gleda in po licih mu polzijo kaplje. Za sabo puščajo vlažno, ob robah blatno sled.

Zvečer moški sedi na klopi pred hišo in kadi. Ženska prinese pladenj. Iz skodelic s čajem se vije sopara. "Mali spi," reče in položi možu roko na lice.

Moški premišlja o njenem gibu. Premišlja o obrazu, ki ga je zagledal, ko sta z malim izplavala. Ne boš me več, premišlja. Zdaj vem: enaka sva. Enaka. Oba ne veva, kako. Ne boš več skrila.

Pustil bom službo, premišlja. Nima smisla. Papirji so si preveč podobni. Življenje je prekratko. In moram povedati, kako se počutim. Tudi njej. Tako ne more biti za zmeraj. Nekaj bo treba spremeniti. Tudi zaradi malega. Lahko bi šel kar naprej. Tja noter. In jaz za njim. Lahko bi ostala tam. Tam spodaj. Pa nisva. Prišla sva ven. In zdaj bova ostala tu. Na površju. Ne boš me, ne.

Frcne napol pokajeno cigareto v zrak in pošlje pogled za njo. Zadnja, si reče. Zadnja. Tleča pika za hip zalebdi nad njim, nato se prevesi in usahne. Moški čuti, kako se odprti obok neba približuje, kako ga objema, začuti bližanje veseljstva, vohta prhko sled kometov, po obrazu ga oplazi težnost daljnih svetov. Galaksije se razpirajo in ga vabijo vase. Moški ve: to je začetek; to je šele začetek.